

Practical Law:**Rambam, Laws of Sacrifices, Chapter 5**

(1) The slaughter of sacrifices by non-priests is acceptable; however, from the procedure of receiving of its blood and further, the *mitzvah* belongs to the priesthood [exclusively]. The blood of all sacrifices is received in a [sanctified] service vessel which is in the hand of a priest. But the place of their slaughter and the place of receiving their blood is not the same for all sacrifices. (2) How so? Those [sacrifices] which are holy in the highest degree, are not to be slaughtered and their blood is not to be received except on the north side of the altar, in the area whose boundaries we have discussed at the beginning of this book. However, the slaughter and the receiving of the blood, of those which are holy to a minor degree, takes place anywhere in the [Temple] courtyard. (3) From where [do we know] that those which are holy to the highest degree are slaughtered only on the north side? For it states regarding [*olah*] burnt-offerings, “And he should slaughter it on the northern side of the altar.” (Leviticus 1:11) And concerning [*chatat*] sin-offerings it declares, “He should slaughter it in the place where he slaughters burnt-offerings.” (Leviticus 4:24) Just as the [*chatat*] sin-offering is called holy to the highest degree, so too, the [*olah*] burnt-offering is called holy to the highest degree. Concerning [*asham*] guilt-offerings, it says, “They must slaughter the guilt-offering in the place where they slaughter the burnt-offering.” (Leviticus 7:2) And communal [*shelamim*] peace-offerings are compared to sin-offerings, as it says, “Offer one kid of the goats for a sin-offering and two sheep of the first-year for a peace-offering.” (Leviticus 23:19) Therefore, it too, is holy to the highest degree like a sin-offering, and it is slaughtered in the [same] place [as] it is slaughtered [i.e., the same place where the *chatat* sin-offering is slaughtered]. And the place of slaughter is the place of receiving [the blood].

הלכה

הרמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ה

א שחיטת הקדשים בשרה בזרים. ומקבלת הדם ואילך מצות כהונה. וכל הזבחים קבול דמן בכלי שרת ביד כהן. אבל מקום שחיטתן ומקום קבול דמן אינו שוה בכלן: ב כיצד קדשי קדשים אין שוחטין אותן ואין מקבלין את דמן אלא בצפון המזבח בכל מקום שביארנו גבולותיו בתחלת ספר זה וקדשים קלים שחיטתן וקבול דמן בכל מקום מן העזרה: ג ומנין שאין שוחטין קדשי קדשים אלא בצפון. שהרי נאמר בעולה (ויקרא שם) ושחטו אותו על ירך המזבח צפונה ובחטאת הוא אומר (שם) במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת. וכשם שהחטאת נקראת קדש קדשים כף העולה נקראת קדש קדשים. ובאשם הוא אומר במקום אשר ישחטו את העולה ישחטו את האשם. ושלמי צבור הוקשו לחטאת. שנאמר (שם) ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים. לפיכך הן קדשי קדשים בחטאת ונשחטין במקום שחיטתה. ומקום שחיטה הוא מקום הקבלה:

METZORA FOR WEDNESDAY**מצורע ליום רביעי**

TORAH

תורה

יכיון בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגדו דמילוי וו דשם ב"ן לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

טז וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת־אֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית מִן־טז וְיִטְבּוֹל כַּהֲנָא יְת אַצְבָּעִיהּ
(16) The priest will then dip his right index finger into some of the oil that is

דִּימִינָא מִן מִשְׁחָא דִּי עַל יָדֶיהָ
 דְּשִׁמְאָלָא וְיָדֵי מִן מִשְׁחָא
 בְּאַצְבָּעֵיהָ שִׁבְעַ וּמִנִּין קָדָם
 יי: יז וּמִשְׁאָר מִשְׁחָא דִּי עַל
 יָדֶיהָ יִתֵּן כַּהֲנָא עַל רוּם
 אֹרְנָא דְּמִדְכֵי דִּימִינָא וְעַל
 אֲלִיוֹן יָדֶיהָ דִּימִינָא וְעַל
 אֲלִיוֹן רַגְלֵיהָ דִּימִינָא עַל דְּמָא
 דְּאַשְׁמָא: יח וְדֹאשְׁתָּאֵר
 בְּמִשְׁחָא דִּי עַל יָדָא דְּכַהֲנָא
 יתן על ריש דמדכיי וכפפר
 עלוהי כהנא קדם יי:
 יט ויעבד כהנא ית חטאתא
 וכפפר על דמדכיי מסובתיה
 ובתר כן יכוס ית עלתא:
 כ ויסק כהנא ית עלתא וית
 מנחטא למדבחה וכפפר
 עלוהי כהנא וידכיי: כא ואם

הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל-כַּפוֹ הַשְּׂמֵאלִית וְהָיָה מִן-
 הַשֶּׁמֶן בְּאַצְבָּעוֹ שִׁבְעַ פְּעָמִים לִפְנֵי יְדוּהָ:
 יז וּמִיֵּתֵר הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל-כַּפוֹ יִתֵּן הַכֹּהֵן
 עַל-תְּנוּךְ אָזֶן הַמִּטְהָר הַיְמָנִית וְעַל-בֶּהֱן
 יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל-בֶּהֱן רֶגְלוֹ הַיְמָנִית עַל דָּם
 הָאֲשָׁם: יח וְהִנּוֹתָר בַּשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל-כַּף
 הַכֹּהֵן יִתֵּן עַל-רֹאשׁ הַמִּטְהָר וְכִפֹּר עָלָיו
 הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְדוּהָ: יט וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת-
 הַחֲטָאת וְכִפֹּר עַל-הַמִּטְהָר מִטְּמֵאתוֹ וְאַחֲרָיִךְ
 יִשְׁחַט אֶת-הָעֶלָה: כ וְהָעֶלָה הַכֹּהֵן אֶת-
 הָעֶלָה וְאֶת-הַמִּנְחָה הַמִּזְבְּחָה וְכִפֹּר עָלָיו
 הַכֹּהֵן וּטְהָר: ס שלישי חמישי במחורין כא וְאִם-דָּל

in his [or the other's] left palm, and sprinkle some of the oil with his index finger seven times, before the Lord. (17) And the priest will place some of the remainder of the oil that is in his palm above the right earlobe of the person being purified, on the thumb of his right hand and on the big toe of his right foot, on [top of] the [previously applied] guilt-offering blood. (18) And what is left over from the oil that is in the priest's palm, he should place upon the head of the person being purified, and the priest will effect atonement for him, before the Lord. (19) The priest will then perform [the service of] the sin-offering, and effect atonement for the person being purified from his impurity. After this, he will slaughter the burnt-offering. (20) And the priest will bring up the burnt-offering and the meal-offering to the altar. The priest will thus effect atonement for him, and he is then [completely] pure. (21) But if he is poor and cannot afford [these sacrifices], then he must take one [male] sheep as a guilt-offering [which will serve] as the wave-offering to effect atonement for

RASHI

(16) [And sprinkle ...] before the Lord — רש"י (טז) לִפְנֵי ה'. כַּנְגַד בֵּית קִדְשֵׁי הַקֹּדְשִׁים: (כ) וְאֶת הַמִּנְחָה. מִנְחַת נִסְכִּים שֶׁל בְּהֵמָה: (כא) וְעִשְׂרוֹן
 (16) [And sprinkle ...] before the Lord — *opposite, i.e., in the direction of the Holy of Holies (Torat Kohanim 14:53).* (20) And the meal-offering — [This is a collective term here, referring to all three] libation meal-offerings of [these] animals (see Rashi verse 10 above). (21) And one tenth [of an eifah] of fine

מִסְכֵּן הוּא וְלִית יָדֶיהָ מִדְּבִקָּא
וַיִּסַּב אָמַר חַד אֲשָׁמָא לְאַרְמָא
לְכַפְרָא עֲלוּהִי וְעִסְרוּנָא
סִלְתָּא חַד דְּפִיל בְּמִשְׁחָא
לְמַנְחָא וְלִגְא דְּמִשְׁחָא:

הוּא וְאִין יָדוֹ מִשְׁגָּת וְלָקַח כֶּבֶשׂ אֶחָד
אֲשֶׁם לְתַנוּפָּה לְכַפֵּר עָלָיו וְעִשְׂרוֹן סִלְתָּ
אֶחָד בְּלוּל בְּשֶׁמֶן לְמַנְחָה וְלִג שֶׁמֶן:

him, and one tenth [of an *eifah*] of fine flour mixed with oil as a meal-offering, and a *log* of oil.

RASHI

flour — for [the libation meal-offering to accompany] this one sheep. [I.e., instead of the rich man's three sheep, which required three "tenths" of flour, one for each animal (see verse 10 above), here, the poor man]

need [only] bring one "tenth" [of an *eifah* of flour] for his libation-offering [to accompany his one sheep]. **And a log of oil** — [This log of oil is not used for the libation meal-offerings here, but rather, it is used] to place some of it [above the earlobe and] on the thumb and big toe. However, as far as the [amount of] oil required for the libation meal-offerings, Scripture did not need to specify this [here, for we already know it from another passage (see Numbers, Chapter 15)].

רש"י

סִלְתָּ אֶחָד. לְכֶבֶשׂ זֶה, שֶׁהוּא אֶחָד, יָבִיא עִשְׂרוֹן אֶחָד לְנִסְכָּיו: וְלִג שֶׁמֶן. לְתַתּ מִמֶּנּוּ עַל הַבְּהוֹנוֹת, וְשֶׁמֶן שֶׁל נִסְכֵי הַמְּנֻחָה לֹא הִזְקַק הַכְּתוּב לְפָרֵשׁ:

PROPHETS II Kings 7

נביאים מלכים ב פרק ז

יח וַיְהִי כִּד מְלִיל נְבִיא דִּי
עִם מְלִכָא לְמִימְר סְאָתָן
שְׁעוּרִין בְּסִילְעָא וְסָאָה סִלְתָּא
בְּסִילְעָא יְהִי כְּעַדְנָא הֲדִין
מִחַר בְּתַרְעָא דְשׁוּמְרוֹן:
יט וְאֲתִיב גְּבַרָא יַת נְבִיא דִּי
וְאָמַר וְאֵלֹו יי פְּתַח פּוּין
וּמַחִית טוּבָא מִן שְׁמִיא הִיְהִי
כְּפַתְגְּמָא הֲדִין וְאָמַר הָא אֲתָ
חֲזִי בְּעֵינְךָ וּמַתְמֵן לָא תִּיכּוּל:

יח וַיְהִי כִּדְבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל-הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר
סְאָתִים שְׁעוּרִים בְּשֶׁקֶל וְסָאָה-סִלְתָּ בְּשֶׁקֶל יְהִיָּה
פְּעַת מִחַר בְּשַׁעַר שְׁמְרוֹן: יט וַיַּעַן הַשְּׁלִישׁ אֶת-אִישׁ
הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר וְהִנֵּה יְדוּהָ עֹשֶׂה אַרְבּוֹת בְּשָׁמַיִם
הִיְהִיָּה כִּדְבַר הַזֶּה וַיֹּאמֶר הַנֶּגֶד רָאָה בְּעֵינֶיךָ וּמַשֶּׁם
לֹא תֹאכַל: כ וַיְהִי-לוֹ כֵּן וַיִּרְמְסוּ אֹתוֹ הָעָם בְּשַׁעַר
וַיָּמָת: ח א וְאֵלִישָׁע דִּבֶּר אֶל-הָאִשָּׁה אֲשֶׁר-הָחִיָּה

כ וַיְהוּה לֵה כֵּן וַדְּשׁוּ יְתָה עֲמָא בְּתַרְעָא וּמִית: ח א וְאֵלִישָׁע מְלִיל עִם אֲתָתָא דְאַחֲזִי יַת בְּרָה לְמִימְר

7 (18) And it came to pass, as the man of God had spoken to the king, saying, Two measures of barley for a *shekel*, and a measure of fine flour for a *shekel*, shall be tomorrow about this time in the gates of Shomron. **(19)** And that captain answered the man of God, and said, Now, behold, if the Lord should make windows in heaven, might such a thing be? And he said, Behold, you shall see it with your eyes, but you shall not eat of it. **(20)** And so it came to pass for him; for the people trod upon him in the gate, and he died. **8 (1)** And Elisha

קומי ואזילי את ואנש ביתך
 ודורי באתר דכשר למיךר
 ארי ומין יי כפנא ואף עתיד
 למיתי על ארעא שבע שנין:
 ב וקמת אתתא ועבדת
 כפתגמא דנביא דיי ואזלת
 היא ואנש ביתה ואתותבת
 בארעא פלשתאי שבע שנין:
 ג והוה מסוף שבע שנין
 ותבת אתתא מארעא

את־בְּנֵהּ לֵאמֹר קוּמִי וּלְכִי אֵת וּבֵיתְךָ וּגְוֵרֵי בְּאֶשֶׁר
 תִּגְוֵרֵי כִּי קָרָא יְדוּהָ לָרָעֵב וְגַם־בָּא אֶל־הָאָרֶץ
 שִׁבַע שָׁנִים: ב וּתְקַם הָאִשָּׁה וּתַעַשׂ כַּדְבַר אִישׁ
 הָאֱלֹהִים וּתְלַךְ הִיא וּבֵיתָהּ וּתִגַּר בְּאֶרֶץ־פְּלִשְׁתִּים
 שִׁבַע שָׁנִים: ג וַיְהִי מִקְצֵה שִׁבַע שָׁנִים וּתְשֹׁב
 הָאִשָּׁה מֵאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וּתְצֵא לְצֶעֶק אֶל־הַמֶּלֶךְ
 אֶל־בֵּיתָהּ וְאֶל־שָׂדֶה:

פלשתאי ונפקת למקבל קדם מלכא על ביתה ועל חקלה:

had spoken to the woman, whose son he had restored to life, saying, Arise, and go you and your household, and go sojourn wherever you can sojourn; for the Lord has decreed a famine; and it shall also come upon the land seven years. (2) And the woman arose, and did according to the word of the man of God; and she went with her household, and sojourned in the land of the Philistines seven years. (3) And it was at the seven years' end, that the woman returned from the land of the Philistines, and she went forth to cry to the king for her house and for her land.

RASHI

רש"י

8 (1) **Seven years** — *there will be a famine.*

(א) שבע שנים. יהיה רעב: (ג) אל ביתה ואל

(3) **For her house and for her land** —

שדה. שהחזיקו בו גזלנים:

which robbers had taken possession of.

WRITINGS Proverbs 25

כתובים משלי פרק כה

ה נתטריד רשיעא מן קדם
 מלכא ויתקן בצדקתא
 כורסיה: ז לא תשתבחר קדם

ה הגו רשע לפני־מלך ויפון בצדק כסאו: ו אל־
 תתהדר לפני־מלך ובמקום גדלים אל־תעמד: ז פי

(5) Take away the wicked from before the king, and his throne shall be established in righteousness. (6) Do not glorify yourself in the presence of the

RASHI

רש"י

(5) **Take away the wicked from before the king** — *The public is not exempt from punishment until they cast out from among them the wicked and submit them to judgment.*

(ה) הגו רשע לפני מלך. אין צבור נפטרים מענש עד שיוציאו מתוכם הרשעים ויעשו בך דין: (ו) אל תתהדר לפני מלך. להראות כבודך להתגאות

(6) **Do not glorify yourself in the presence of the king** — *to show your glory, to boast before one who is greater than you, for it is better that it be said to you, "Come up here,"*

מִלְכָּא וּבְדוּכָתָא דְרַבְרַבִּי לֹא
תְקוּם: ח מְטוּל דְטָב דְגִימַר
לְךָ סוּק הָכָא מִן דְמִשְׁפִּילְךָ
קָדָם שְׁלִיטָא מִן דְחִזְוִן עֵינֶיךָ:
ח לֹא תִדּוֹן בְּאַחֲרֵיתָהּ כִּד
יְחַמֵּיץ יְתֵרָה חֲבֵרָה: ט דִּינָךְ דִּיּוֹן
עִם חֲבֵרָךְ וְרוּזָא אוּחְרָנָא לֹא

טוֹב אָמַר-לְךָ עֲלֵה הִנֵּה מִהַשְׁפִּילְךָ לְפָנַי נְדִיב אֲשֶׁר
רָאוּ עֵינֶיךָ: ח אֶל-תֵּצֵא לָרֵב מִתֵּר פֶּן מִה-תַּעֲשֶׂה
בְּאַחֲרֵיתָהּ בְּהַכְלִים אֶתְךָ רַעַךְ: ט רִיבְךָ רִיב אֶת-
רַעַךְ וְסוּד אַחֵר אֶל-תִּגְלֵ: י פֶּן-יַחֲסֹדֶךָ שְׁמַע וְדַבַּרְךָ
לֹא תִשׁוּב:

תגלי: י דלא נחסדך מן דשמע וטיבך לא הפיך:

king, and do not stand in the place of great men. (7) For it is better that it be said to you, Come up here, than that you should be humbled in the presence of the prince, whom your eyes have seen. (8) Do not go forth hastily to strive, lest you know not what to do in its end, when your fellow has put you to shame. (9) Defend your cause with your fellow, but do not reveal the secret of another. (10) Lest he who hears it revile you, and your infamy never end.

RASHI

than that you come without his permission and he tells you, "Go away." (7) **Whom your eyes have seen** — *that this is true.* (9) **But do not reveal the secret of another** — *Do not recall to him the deeds and reproach of his forefathers who have who hears, and calls you a slanderer. died.* (10) **Lest he ... revile you** — *the one who hears, and calls you a slanderer.*

רש"י

לפני מי שגדול ממך כי טוב שיאמרו לך עלה הנה
משתבא בלא רשותו לאמרו לך צא: (ז) אשר ראו
עיניך. שדבר זה אמרת: (ט) וסוד אחר אל תגל. לא
תזכר לו המעשה ודפי אבותיני שמתו: (י) פן
יחסדך. השומע ויקראוך מוציא דבה:

Mishnah Bava Batra, chapter 8

משנה בבא בתרא פרק ח

(1) Some [relatives] inherit [from], and transmit [to each other; whoever of these dies first transmits his estate to the other, and whoever survives inherits it]; some inherit [from certain relatives who predecease them] but do not transmit [their estates to these relatives if they die first]; [some] transmit but do not inherit; [and some] neither inherit nor transmit. The following inherit [from], and transmit [to each other]: A father [inherits from his sons, if they die without

א יש נוחלין ומנחילין, ויש נוחלין ולא מנחילין,
מנחילין ולא נוחלין, לא נוחלין ולא מנחילין. ואלו
נוחלין ומנחילין, האב את הבנים והבנים את האב

רבנו עובדיה מברטנורא

א יש נוחלין. יש קרובים שנחלק את קרוביהם כשהם מתים ואף כשמתים הם. מנחילין להם את ממונם: האב את הבנים. דכתיב (במדבר כז) איש כי ימות ובן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו במקום בת אתה מעביר נחלה מאב ואי אתה מעביר נחלה מן האב במקום אחיו: והבנים את האב. דכתיב איש כי ימות ובן אין לו הא יש לו בן. בן קודם:

leaving any issue, and transmits to his] sons; and sons [inherit from, and transmit to their] father; and brothers from the [same] father [even though not from the same mother] inherit [from], and transmit [to each other, if they die without issue]. A man [inherits from] his mother and [from] his wife [but does not transmit his estate to them (because the relatives on his father's side are entitled to the inheritance of his estate) if he dies first]; and sisters' sons inherit [from their uncles] but do not transmit [their estates to them (because of the preference of inheritance by the relatives on the father's side)]. A woman [transmits her estate to] her sons, and a wife [to] her husband [but they do not inherit from them]; and mother's brothers transmit [their estates to their nephews] but do not inherit [from] them. And brothers from the [same] mother neither inherit [from], nor transmit [to each other; their relatives on their respective fathers' sides inherit from them]. (2) The order of succession is as follows: "If a man dies, and has no son, then you shall cause his inheritance to pass to his daughter." (Numbers 27:8) [We therefore deduce, that] a son takes precedence over a daughter. All lineal descendants of a son [his sons, grandsons, or even the daughter of a son, where she has no brothers,] take precedence over a daughter [of the deceased]. A daughter takes precedence over the brothers [of the deceased, and also over the deceased father]. Lineal descendants of the daughter [also] take precedence over the [aforementioned] brothers. The brothers [of the deceased] take precedence over the brothers of his father [i.e., their uncles]. Lineal descendants of brothers [of the deceased, also] take precedence over the brothers of the father. This is the general rule: The lineal descendants of any one with a priority to

והאחין מן האב, נוהלין ומנהלין. האישה את אמה ונבי אחיות, נוהלין ולא מנהלין. האשה את בניה והאשה את בעלה ואחי האם, מנהלין ולא נוהלין. והאחים מן האם, לא נוהלין ולא מנהלין: ב סדר נחלות כף הוא, (במדבר כז) איש כי ימות וכן אין לו, והעברתם את נחלתו לבתו, בן קודם לבת, וכל יוצאי ירכו של בן קודמין לבת. בת קודמת לאחין. יוצאי ירכו של בת, קודמין לאחין. אחין קודמין לאחי האב. יוצאי ירכו של אחין, קודמין לאחי האב. זה הכלל, כל הקודם בנחלה,

רבנו עובדיה מברטנורא

והאחין מן האב. דכתיב (שם) ממשפחתו וירש אותה ומשפחת אב קרויה משפחה דכתיב (שם א) למשפחותם לבית אבות: האישה את אמה. דכתיב (במדבר לו) וכל בת יורשת נחלה ממשות בני ישראל היאך בת יורשת שני מטות אלא זו שאביה משבט אחד ואמה משבט אחר וירשתן ומדכתיב מטות הקיש מטה האם למטה האב מה מטה האב בן קודם לבת אף מטה האם בן קודם לבת: והאישה את אשתו. דכתיב שארו זו אשתו וקרינן הכי. ונתתם את נחלת שארו לו. וגרעין ומוסיפין ודורשין יכול אף היא יורשת לומר וירשת אותה. הוא יורש אותה. ואין היא יורשת אותה: **בכל הקודם לנחלה יוצאי ירכו קודמין.** ואם אין יוצאי ירכו קיימין חורה נחלתן אצל האב. כיצד ראובן שמת. חנוך ופולח חצרון וכרמי בניו יורשין אותו ואם מת אחד מן הבנים קודם ראובן והוא בן הניח בן או בת או בן או בת בן. או בן בת או בת בת עד מאה דורות יירש במקום אביו בנכסי אביו ראובן. ויטול כאחד מבני ראובן ואם אין לראובן בנים ולא בני בנים. ואף לא בנות בנים. אז יורשות בנות ראובן את ראובן. ואם אין לראובן בנות ולא בני בנות. ולא בנות בנות. עד סוף כל הדורות. אז יירש יעקב את ראובן בנו. ואם אין יעקב קיים יירשו את ראובן אחיו בני אביו שמעון לוי ויהודה (ויסף וכו') ואם אין קיימין יירשו את ראובן בני שמעון ולוי וכו'. ואם אין להם בנים ולא בני בנים. יירשו בנותיהן. או

succession [if he predeceased them] take precedence. A father takes precedence over all his descendants [i.e., the brothers and sisters of his deceased son, and their descendants. He has, however, no claim at all if his deceased son is survived by his own sons or daughters or any of their lineal descendants]. (3) The daughters of Zelofchad (see Numbers 27:1-7) took three shares in the inheritance [of the land

of Canaan, after Yehoshua's conquest]: a) the share of their father, who was of those who came out of Egypt [our Mishnah maintaining that Canaan had been divided according to the number of those who came out of Egypt], b) and c), his share among his brothers in the possessions of Chefer [Zelofchad's father, who also was among those who came out of Egypt, this share consisted of two portions], since he [Zelofchad] was a firstborn son [who] takes two shares (see Deuteronomy 21:17). (4) Both son and daughter have the same laws of succession, [regarding the inheritance of a father or a mother, i.e., the law of the sons are the same whether they inherit from their father or mother and the laws of the daughters are the same whether she inherits from her father or mother,] except that a son [when a firstborn] takes a double portion in the estate of his father, but does not take it in the estate of his mother. Daughters must be maintained out of the estate of their [deceased] father, but not out of the estate of their [deceased] mother [because it is not the duty of a mother to provide for her daughters]. (5) If one said [prior to his death], "My firstborn son shall not receive a double portion," [or] "So-and-so, my son, shall not be heir with

יוצאי ירכו קודמין. והאב קודם לכל יוצאי ירכו: ג בנות צלפחד נטלו שלשה חלקים בנחלה. חלק אביהן שהיה עם יוצאי מצרים, וחלקו עם אחיו בנכסי חפר. ושהיה בכור נוטל שני חלקים: ד אחד הבן ואחד הבת בנחלה, אלא שהבן נוטל פי שנים בנכסי האב ואינו נוטל פי שנים בנכסי האם. והבנות נזונות מנכסי האב ואינן נזונות מנכסי האם: ה האומר איש פלוני בני בכור לא יטול פי

רבנו עובדיה מברטנורא

בני בנותיהן. או בנות בנותיהן. דבכל מקום הזכר יורשיו קודמין לנקבה ואם מתו אחיו של ראובן בלא זרע. או שלא היה לו אח מעולם. תירשנו אחרתו דינה בת יעקב. או בניה. או בני בניה. או בנותיה. (ובנות בנותיה) עד סוף העולם ואם אין לראובן אחות ולא זרע אחות. תחזור ירושתו לאבי אביו. דהיינו ליצחק. ואם אין יצחק קיים תחזור ירושת ראובן לעשו בן יצחק שהוא אחי אביו של ראובן ואם אין עשו קיים תחזור ירושת ראובן לאלפיז בן עשו. או לבניו ולבני בניו. או לבנותיו. ולבנות בנותיו עד סוף כל הדורות. ואם אין אחים לאביו של ראובן ולא מבני בניהן תחזור ירושת ראובן לאחות אביו או לבניה. ולבני בניה. או לבנותיה על סדר שאמרנו. ואם אין לאביו של ראובן. לא אחים ולא בני אחים ולא אחות ולא בני אחות. תחזור ירושת ראובן לאברהם אבי אבי אביו. וכן לעולם עד אדם הראשון: **האב קודם.** לעולם לאחי האב ולבניהם ואחי האב קודמים לאחות האב ואחי האב ואחות האב קודמים לאבי האב. ואבי האב קודם לאחי אבי האב. ואחי אבי האב. ואף אחותו קודמין לאבי אבי האב. וכן לעולם: **ג נטלו שלשה חלקים בנחלה.** בנחלת א"י. וסבר האי תנא ליוצאי מצרים נתחלקה הארץ דכתיב (במדבר כ) לשמות מטות אבותם ינחלו. וצלפחד וחפר אביו שניהם נטלו חלק בארץ. שמיוצאי מצרים היו שניהם. ונטלו בנות צלפחד חלק אביהם שהיה מגיע לו בארץ. וחלק המגיע לו מירושת חפר אביו. וחלק בכורתו שהיה בכור ונטל פי שנים. ואף על פי שעדיין לא ירשו את הארץ ואין הבכור נוטל פי שנים בראוי לבוא לאחר מיתה. א"י מוחזקת היתה: **ד א' הבן וא' הבת בנחלה.** ה"ק א' הבן וא' הבת שוין בירושת נכסי האם כבירושת נכסי האב. ואין הפרש בין ירושת נכסי האם לירושת נכסי האב. אלא שהבכור נוטל פי שנים בנכסי האב. ואינו נוטל פי שנים בנכסי האם: **ה לא אמר כלום.** ואינו יכול לסלקו מן הירושה. אלא על ידי

his brothers,” his instructions have no validity, because he made a stipulation [which is] contrary to that which is written in the Torah [which has entitled every son to a portion, and the firstborn to a double portion, in the father's estate]. If a man [on his deathbed] distributed his property verbally [and] gave to one [son] more, and to [another] one less, or [if] he distributed to the firstborn a share equal to that of his brothers, his arrangements are valid [because a person is entitled to dispose of his property as a gift, in any manner he sees fit]. If, [however,] he [distributed and] said, “[...] as an inheritance,” [i.e., he distributed the shares as portions of an inheritance and not as gifts,] his instructions are disregarded. [If] he wrote, [disposing of his property in a written will,] either at the beginning or the middle or the end, “[...] as a gift,” [though he used the expression of inheritance also,] his instructions are valid [so long as the expression “as a gift” was also used, the other expressions of “as an inheritance,” that have been used with it, do not affect the validity of the testator's instructions]. If a person said, “So-and-so shall be my heir,” where there is a daughter, [or] if he said, “My daughter shall be my heir,” where there is a son, his instructions are to be disregarded, for he made a stipulation against a [law] which is written in the Torah. Rabbi Yochanan ben Berokah said, If [a person] said [that one only, shall be his heir], concerning one who is entitled to be his heir, [such as any son among other sons (where there is no legal firstborn, e.g., where the oldest is a daughter) or a daughter among other daughters, having had no sons,] his instructions are valid; if, however, [he said it] concerning one who is not entitled to be his heir, his instructions are not valid [Rabbi Yochanan ben Berokah however agrees, that if he has a legal firstborn male, and as a result of his statement the firstborn will not receive his double share, or if having both a daughter and a son he instructs his daughter to inherit, his

שָׁנִים, אִישׁ פְּלוּנִי בְּנֵי לֹא יִירֶשׁ עִם אָחָיו, לֹא אָמַר כְּלוּם, שֶׁהַתְּנָה עַל מַה שְּׁכָתוּב בַּתּוֹרָה. הַמְחַלֵּק נִכְסָיו לְבָנָיו עַל פִּי, רַבָּה לְאָחָד וּמֵעַט לְאָחָד וְהַשְׁוֶה לָהֶן אֶת הַבְּכוֹר, דְּבָרָיו קִיּוּמִין. וְאִם אָמַר מִשׁוּם יִרְשָׁה, לֹא אָמַר כְּלוּם. כָּתַב בֵּין בְּתַחֲלָה בֵּין בְּאַמְצַע בֵּין בְּסוּף מִשׁוּם מִתְּנָה, דְּבָרָיו קִיּוּמִין. הָאֹמֵר אִישׁ פְּלוּנִי יִירֶשְׁנִי בְּמִקּוּם שֵׁשׁ בֵּת, בְּתֵי תִירֶשְׁנִי בְּמִקּוּם שֵׁשׁ בֵּת, לֹא אָמַר כְּלוּם, שֶׁהַתְּנָה עַל מַה שְּׁכָתוּב בַּתּוֹרָה. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אָמַר, אִם אָמַר עַל מִי שְׁהוּא רְאוּי לִירְשׁוֹ, דְּבָרָיו קִיּוּמִין. וְעַל מִי שְׁאִין רְאוּי

רבנו עובדיה מברטנורא

שיתן במתנה נכסיו לשאר בניו: **על פיו**. משום דמצוה מחמת מיתה ושכיב מרע דבריו ככתובים וכמסורים. ואינו צריך קנין. משום הכי תני על פיו: **והשוה להן את הבכור**. בלשון מתנה: **דבריו קיימין**. ואין כאן מתנה על מה שכתוב בתורה שיש כח באדם ליתן ממונו במתנה לכל מי שירצה: **ואם אמר משום ירושה**. ואם ריבה לאחד ומיעט לאחד בתורת ירושה שאמר פלוני בני יירש שדה בית כור ופלוני בני יירש שדה בית לתך. ועל בנו בכור אמר שיירש כשל חברו לא אמר כלום. מפני שמתנה על מה שכתוב בתורה: **כתב בין בתחלה וכו'**. תנתן שדה פלונית לפלוני ויירשנה. זהו בתחלה. יירשנה ותנתן לו זו היא בסוף. יירש שדה פלונית ותנתן לו ויירשנה זו היא מתנה באמצע: **אם אמר על מי שראוי ליורשו**. כגון על בן בין הבנים. ועל בת בין הבנות. פלוני יירשני: **דבריו קיימין**. דכתיב (דברים כא) והיה ביום הנחילו את בניו התורה נתנה רשות לאב להנחיל לבנים לכל מי שירצה. ומודה רבי יוחנן דעל אח במקום בת ועל בת במקום בן. לא אמר כלום שאין הבת ראויה לירש במקום בן. ולא האח במקום בת. וכן מודה רבי יוחנן שאם השוה את

instructions are not valid]. If a person gives [as a present] his estate, in writing, to strangers, and leaves out his children, his arrangements are legally valid, but the spirit of the Sages finds no delight in him [though his action is strictly legal, it is not proper]. Rabban Shimon ben Gamliel says, If his children did not conduct themselves in a proper manner, he will

be remembered for good [his action will serve as a warning to wicked children]. (6) If a person states, "This is my son," he is believed [regarding his inheritance and is also believed in regard to freeing his widow from *yibum*]. [If, however, he states,] "This is my brother," he is not believed, [if a third brother disputes his statement] but he [the doubtful brother] receives [a share] with him in his portion. [In the case of two brothers, a) and b), one of whom a) does not, and the other b) does acknowledge a third person c) as a brother, the estate is divided into three portions, and each one of the two brothers a) and b) receives one and a half of these portions (half the estate). The second b), however, retains only one portion (one third of the estate) to which he is in any case entitled, giving to the doubtful brother c), half of the third portion. Should c) ever be able to establish his brotherhood, he would also be entitled to receive from a), the other half of the third portion.] If he [the doubtful brother] dies, the property [the half of the third portion which b) has given him] reverts to its owner [i.e., to b), from whom he received it. The other brother a), who previously disowned, and denied c), the second half of the third portion, is not entitled to claim any portion at all of that which was allowed him by b). Even if c) were his real brother from whom he is entitled to inherit, a) has no claim now, since he already received his share of the estate of c), by his retaining the half of the third portion]. [If, however,] he [c), the doubtful brother] acquired property from other sources [either as a gift or purchase], his brothers share the inheritance with him [a) shares with b), since a) had, in fact, acknowledged both of them as brothers. (If however, instead of b) saying "I am doubtful that c), is our brother," he stated, that "c) is definitely not our brother," he does not share in the inheritance).] If a person died and a will was found tied to his thigh, [i.e., even on his thigh, in

לִירְשׁוֹ, אֵין דְּבָרָיו קִימִין. הַכּוֹתֵב אֶת נַכְסָיו לְאַחֵרִים וְהַנִּיחַ אֶת בְּנָיו, מֵה שְׁעֵשֶׂה עֲשׂוּי, אֲבָל אֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחֶה הֵימָנוּ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, אִם לֹא הָיוּ בְנָיו נוֹהֲגִין כְּשׂוֹרָה, זְכוּר לְטוֹב: וְהָאוֹמֵר זֶה בְּנִי, נֶאֱמָן. זֶה אָחִי, אֵינוּ נֶאֱמָן וְנוֹטֵל עִמּוֹ בְּחֻלְקוֹ. מֵת, יַחְזְרוּ נַכְסִים לְמִקְוֵמָן. נִפְלוּ לוֹ נַכְסִים מִמְּקוֹם אַחֵר, יִרְשׁוּ אָחִיו עִמּוֹ. מִי שְׁמַת

רבנו עובדיה מברטנורא

הבכור לבנים לא אמר כלום דכתיב (שם) לא יוכל לבכר וכו'. והלכה כרבי יוחנן בן ברוק: **אין רוח חכמים וכו'.** אין לחכמים נחת רוח במעשיו ואפילו אין בניו נוהגים כשורה. דלמא נפיק מנייהו זרעא מעליא ואין הלכה כר"ש בן גמליאל: **ו זה בני נאמן.** לירשו ולפטור את אשתו מן היבום: **זה אחי אינו נאמן.** לירשו ולפטור את אשתו מן היבום: **זה אחי אינו נאמן.** להורישו עם אחיו שהרי אין מכירים אותו: **ונוטל עמו בחלקו.** כגון אם הם שני אחים לבד הספק ויש להם לחלק ג' שדות. זה נוטל שדה ומחצה. וזה נוטל שדה ומחצה. וזה שמעיד על הספק שהוא אחיו נותן לו חצי השדה והאחר אינו נותן לו כלום. דאמר ליה הבא ראייה ושקול: **מת.** הספק יחזור אותן הנכסים שנתן לו אחיו: **למקומן.** כלומר למי שנתנם לו. אבל שאר אחים אין יורשים עמו: **נפלו לו.** לספק: **נכסים ממקום אחר.** בחייו או קנה נכסים. ועכשיו מת: **ירשו אחיו.** של זה שהיה מעיד שהוא אחיו: **עמו.** דהא קא מודי להו שאחיהם הוא. והני

which case it is obvious that the deceased himself had written it,] it is of no legal value. [The person to whom a bequest was made in this will is not entitled to receive it; since possession is to be acquired by means of the receipt of the will, and since at the time it reaches him, the owner, no longer alive, is not there to transfer to him the right of ownership]. If [he handed the will over to someone and] he

stated to someone “be *zochah* this for him [i.e., if when handing over the will, he said Accept ownership of this on behalf of a beneficiary, he thereby conferred the ownership of the bequest to the beneficiary mentioned], regardless of whether [the one who received the will for the benefit of the beneficiary, is one] of the heirs or not, his [the testator's] instructions are legally valid (see Tiferet Yisrael). (7) If a person [desires] to give his estate in writing to his sons [i.e., a person in good health who desires, for example, to marry a second wife and wishes to protect the sons that were born from his first marriage from the possible seizure of his estate by his second wife, in payment of her *ketubah*], he must write, “[This estate i.e., the land itself] is assigned from this day and [the produce thereof is also assigned to them, but only] after [my] death” [if “from this day” is not specified, the gift is invalid, since a person cannot give possession after his death]; the opinion of Rabbi Yehudah. Rabbi Yose says, This [the addition, “from this day”] is not necessary [the date written in the document specifies his wishes; the law follows Rabbi Yose]. If a person assigned his estate, in writing, to his son [including the formula, “from this day and] after my death.” [The law that follows applies to a gift made to any other person as well.] The father may not sell [the land without his son], because it is assigned in writing to the son, and the son may not sell, because it [the produce] is in the possession of the father (see Tiferet Yisrael). If the father sold [the estate], the sale is valid until his death [until then only, may the buyer have its usufruct]. If the son sold [it], the buyer has no claim whatever upon it until the father's death. A father

ונמציאת דיתיקי קשורה על ירכו, הרי זו אינה כלום. זכה בה לאחר, בין מן היורשין בין שאינו מן היורשין, דבריו קימין: ז הכותב נכסיו לבניו, צריך שיכתוב מהיום ולאחר מיתה, דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר, אינו צריך. הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו, האב אינו יכול למכור, מפני שהן כתובין לבן, והבן אינו יכול למכור, מפני שהן ברשות האב. מכר האב, מכורין עד שימות. מכר הבן, אין

רבנו עובדיה מברטנורא

מילי בדלא כפרו שאר האחין לומר ודאי שאינו אחיהן. אלא טוענים שאינן מכירים אותו. אבל אם כפרו בו שאינו אחיהם. לא יירשנו אלא זה שהעיד לו בלבד: **דייתיקי**. צוואת שכיב מרע. ולשון דייתיקי דא תהא למיקם ולמיהוי: **קשורה על ירכו**. דליכא למימר אחר כתבה ונתנה שם אפ"ה הרי זו אינה כלום. שהרי לא גמר להקנות אלא בקבלת השטר ואין שטר לאחר מיתה: **שיכתוב מהיום ולאחר מיתה**. דמשמע גוף הקרקע יהא קנוי לך מהיום. ולא תאכל הפירות עד לאחר מיתה ואם לא כתב מהיום לא נתן לו כלום דאין מתנה לאחר מיתה: אינו צריך לכתוב מהיום דכיון שכתב בשטר כך וכך בשבת אמר לנו פלוני הווי עלי עדים. זמנו של שטר מוכיח עליו שמאותו היום התחילה המתנה. דאי לא תימא הכי זמן שנכתב בשטר למה נכתב והלכה כר' יוסי, **לאחר מותו**. מהיום ולאחר מיתה: ז **האב אינו יכול למכור**. בלא הבן שהגוף קנוי לבן. והבן אינו יכול למכור בלא האב. שהפירות קנויין לאב: **מכר האב**. סתמא מכורים הפירות ללוקח. עד שימות האב **מכר הבן**. בחיי האב אין ללוקח פירות עד שימות האב: **האב**. שכתב נכסיו לבנו מהיום

[who directed that “from this day and after my death” his estate shall be given to his son, so that the land itself is acquired by the son at once while the right of usufruct remains with the father] may pluck [the fruit] and give it to any one he wishes for consumption; and any plucked [fruit] which he leaves [after his death] belongs to [all] heirs [and not only to that son to whom the estate had been assigned]. If one [did not provide in a will for the disposal of his estate, and] left sons [who were] of age, as well as minors, those who are of age are not to be supported [provided with clothing, etc.] at the expense of the minors [i.e., out of the general proceeds of the estate before it had been divided between the heirs. Sons who are of age require a greater allowance for their clothing than minors; and this they must provide out of their own shares], nor are the minors to be fed at the expense of those who are of age [minors require less for clothing but more for food], but all receive equal shares in the entire estate [i.e., before the estate has been divided, neither the minors, who require greater allowance for food, nor those of age, who require more for their clothing, though less for their actual food, may draw for their extra requirements upon the common funds, which must be equally divided between all of them.] If those who were of age married [after their father's death, paying the marriage expenses out of the undivided estate], the minors [also] may take [a similar sum toward their marriage expenses out of the common funds of the estate]. If, however, the minors claimed [after their father's death], “We desire to take as much as you have taken,” [i.e., if the minors wish to spend on their marriages, out of the general funds of the estate, as much as the older brothers had received to spend on their marriages during their father's lifetime,] their request is disregarded, since, what their father had given them [to the older brothers, during his lifetime,] is regarded as a gift. (8) If one left daughters [only, who were] of age, as well as minors, those who are of age are not to be supported at the expense of the minors, nor are the minors to be fed at the expense of those who are of age, but all receive equal shares [in the distribution of the estate]. If those [who were] of age married, the minors [also] may take [a similar sum towards their marriage expenses]. If the minors, however, claimed [after their father's death], “We desire to take as much as you have

ללוקח בהן כלום עד שימות האב. האב תולש ומאכיל לכל מי שירצה. ומה שהניח תלוש, הרי הוא של יורשין. הניח בנים גדולים וקטנים, אין הגדולים מתפרנסים על הקטנים ולא הקטנים נזונין על הגדולים, אלא חולקין בשוה. נשאו הגדולים, ישאו הקטנים. ואם אמרו הקטנים הרי אנו נושאים כדרך שנשאתם אתם, אין שומעין להם, אלא מה שנתן להם אביהם נתן: ח הניח בנות גדולות וקטנות, אין הגדולות מתפרנסות על הקטנות ולא הקטנות נזונות על הגדולות, אלא חולקות בשוה. נשאו גדולות, ישאו קטנות. ואם אמרו קטנות, הרי

רבנו עובדיה מברטנורא

ולאחר מיתה: **תולש ומאכיל**. הפירות למי שירצה בחייו אבל מה שהניח במחבר בשעת מיתה. אף על פי שעומד ליתלש הרי הן של בנו מקבל המתנה. אבל הכותב נכסיו לאחר אפילו מה שהניח במחבר לקרקע בשעת מיתתו הרי הוא של יורשים. שדעתו של אדם קרובה אצל בנו יותר מאחר: **מתפרנסין**. לבוש וכסות לפי שפרנסת הגדולים מרובה מפרנסת הקטנים: **נזונים**. אכילה ושתייה לפי שזמנות הקטנים מרובים משל גדולים. שאוכלים פעמים רבות ומפורים לפיכך הקטנים מעבבים על הגדולים מלהתפרנס מתפוסת הבית. והגדולים מעבבין על הקטנים מליוון. אלא יתפרנס ויוון כל אחד מחלקו: **נשאו הגדולים**. ועשו צרכי חופה מתפוסת הבית לאחר מיתת אביהם: **ישאו גם הקטנים**. מתפוסת הבית: **ואם אמרו הקטנים**. לאחר מיתת אביהם. הרי אנו נושאים כדרך שנשאתם אתם בחיי אבינו: **אין שומעין להן**.

taken,” their request is disregarded. In the following respect daughters [who inherited their father's estate in the absence of sons] are of a greater stringency than [if there were also]

sons, for [in the case of a deceased having both sons and daughters, the minor] daughters are fed at the expense of the estate [by force of a *ketubah* condition], but [in a case where there are only daughters, the minor] daughters are not fed at the expense of the estate. [I.e., if daughters of age and those under age, in the absence of sons, inherited the estate, the latter are not to be fed from the general funds of the estate.]

רבנו עובדיה מברטנורא

אלא מה שנתן להם אביהם בחייו נתן: ה הניח בנות. ולא בנים: שהבנות נזונות מן הבנים. בתנאי כתובה. ואין בנות קטנות נזונות מן הגדולות. דבמקום שאין בנים יורשים. אין הבנות אוכלות בתנאי כתובה אלא חולקות בשוה. וכל אחת נזונית משלה:

Gemara Bava Batra 115a

גמרא בבא בתרא דף קטו.

Our Rabbis taught: [It is written,] “[If a man dies, and has no] son, [then you shall cause his inheritance to pass to his daughter],” (Numbers 27:8) [from which] one only learns that a son [has a prior claim to the inheritance]; from

where [may it be deduced that] a son of the son, or a daughter of the son, or a son of the daughter of the son [has the same rights]? It is expressly stated, אין לו (ibid.) [which is taken to imply], “hold an inquiry [עייין, examine, interchanging the letters *alef* and *ayin*] concerning him [the deceased; i.e., inquire whether he has been survived by descendants or any descendants of his descendants who might lay claim to his estate].” [It is written] “daughter,” (ibid.) [from which] one only learns that a daughter [is next in succession to a son]; from where [may it be deduced that] a daughter of the daughter, and the son of a daughter, and a daughter of the son of the daughter [have also the same rights]? It is expressly stated, אין לו [which is taken to imply], “hold an inquiry concerning him [the deceased]. In what manner [is] this [inquiry carried out]? [In a manner that] the estate may ultimately find its way to Reuven [the first ancestor of the tribe. As inquiries have to be made for descendants so that, if no surviving descendants can be traced, similar inquiries have to be instituted for paternal ancestors and their rightful heirs. If, for example, the deceased has neither issue, nor a surviving father, brother, nephew (brother's son), niece, sister, nephew (sister's son); and none of the descendants of these is alive. And if inquiry has also established that there exists no surviving father's father, nor father's brother, father's nephew (father's brother's son), father's sister, nor nephew (father's sister's son), further inquiries must be carried on in descending order. Once it has been definitely established that none of the line survives, inquiries are instituted in an ascending order, on the paternal side, and are carried on

אנו נושאות כדרך שנשא אתן, אין שומעין להן. זה חמור בפנות מבבנים, שהפנות נזונות על הבנים ואין נזונות על הפנות:

תנו רבנן בן אין לי אלא בן. בן הבן או בת הבן או בן בת הבן מנין תלמוד לומר אין לו עייין עליו. בת אין לי אלא בת. בת הבת ובן הבת ובת הבת מנין תלמוד לומר אין לו עייין עליו. הא פיצד נחלה

from father (including their heirs, as in the case of the descending line), until the first ancestor of the tribe is reached. There is no need to go any higher, since if any single member of the tribe survived, his relationship to the deceased could be established.] Let him say, To Yaakov! [Why only as far as Reuven?] Abaye replied, We have it by tradition that no tribe would ever become extinct. Rav Huna said in the name of Rav, Anyone [i.e., any judge], even a prince in Israel, who says that a daughter is to inherit [equally] with the daughter of the son, must not be obeyed; for such [a ruling] is none other than the practice of the Sadducees. As it was taught: On the twenty-fourth of Tevet we returned to our [own] law [the Sadducees recognized that the Rabbis were right, and the latter therefore, were again to administer the

law in accordance with their views]; because the Sadducees maintained [that] a daughter inherited [equally] with the daughter of the son; Rabban Yochanan ben Zakkai joined issue with them. He said to them: “Fools, from where do you derive this?” And there was no one who could reply anything, except one old man who murmured against him and said, “If in the case of his son's daughter who succeeds [to an inheritance] by virtue of the son's right, is heir to the deceased, how much more so must a man's own daughter, whose entitlement stems directly, be a proper heir!” He [Rabbi Yochanan] read for him this verse “These are the sons of Seir the Chorite, the inhabitants of the land: Lotan and Shoval and Zivon and Anah,” (Genesis 36:20) and [below] it is written, “And these are the children of Zivon: Ayah and Anah.” (ibid., verse 24) [How could Anah be both a son of, and a brother to Zivon]?! [But] this teaches that Ziveon had relations with his own mother and begat Anah [and Anah was, consequently, his son and being a son of his mother, also his brother. Anah, though a grandchild of Seir, is described as of “the inhabitants of the land,” (Genesis 36:20) which proves that grandchildren have the same right of inheritance as children]. Is it not possible there were two [called] Anah? Rabbah said, “I would say something which King Shavur [Shapur I, a king of Persia, was known for his friendship with Shmuel, and the title was sometimes used as a surname of the latter. Rabbah also was sometimes so surnamed on account of his friendship with Shapur II] [could] not have said “and who is he — Shmuel”; others say [that it was] Rabbi Papa [who] said, “I would say something which King Shavur [could] not have said; and who is he? Rabbah.” Scripture says: “This is Anah,” [implying:] The same Anah that was [mentioned] before. He said to him, “O, master, do you dismiss me with

ממשמשות והולכת עד ראוּבֵן וְלִימָא עַד יַעֲקֹב אָמַר אַבְיִי גְמִירִי דְלָא כָלָה שְׁבֵטָא. אָמַר רַב הוּנָא אָמַר רַב כֹּל הָאוּמֵר תִּירֵשׁ בֵּת עִם בֵּת הַבֵּן אֲפִילוּ נָשִׂיא שְׁבִישְׂרָאֵל אֵין שׁוּמְעִין לוֹ שְׂאִינָן אֲלָא מַעֲשֵׂה צְדוּקִין. דִּתְנַיֵּי בְעֵשְׂרִים וָאַרְבָּעָה בְּטַבְתַּת תְּבַנָּא לְדִינְנָא שְׁהִי צְדוּקִין אוּמְרִים תִּירֵשׁ הַבֵּת עִם בֵּת הַבֵּן. נְטַפֵּל לְהֵן רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּי אָמַר לְהֵן שׁוֹטְטִים מְנִין זֶה לְכֶם וְלֹא הָיָה אֲדָם שְׁהַחֲזִירוּ דְבַר חוּץ מִמֶּנּוּ אַחַד שְׁהִיָּה מִפְטַפֵּט כְּנַגְדוֹ וְאוּמַר וּמָה בֵּת בְּנֵי הַבָּאָה מַכַּח בְּנֵי תִירְשָׁנוּ בֵּתוֹ הַבָּאָה מַכַּחוּ לֹא כֹל שְׁכֵן קָרָא עָלֵיו אֶת הַמְקָרָא הַזֶּה (בְּרַאשִׁית לו) אֲלֵה בְנֵי שְׁעִיר הַחוּרִי יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ לוֹטָן וְשׁוֹבֵל וְצַבְעוֹן וְעֵנָה וְכַתִּיב (שם) אֲלֵה בְנֵי צַבְעוֹן וְאַיָּה וְעֵנָה אֲלֵא מְלַמֵּד שְׁבָא צַבְעוֹן עַל אִמּוֹ וְהוֹלִיד עֵנָה וְדִילְמָא תְּרִי עֵנָה הוּוּ אָמַר רַבָּה אֲמִינָא מִילְתָּא דְלָא אֲמַרְהָ שְׁבוּר מְלֻכָּא וּמְנֵו שְׁמוּאֵל. וְאִיכָא דְאֲמַרִי אָמַר רַב פַּפָּא אֲמִינָא מִלְתָּא דְלָא אֲמַרְהָ שְׁבוּר מְלֻכָּא וּמְנֵו רַבָּה אָמַר קָרָא

such [a feeble reply? My point is that a son's daughter has no more rights than a daughter, and you bring an instance from the law of a son's son, which we, the Sadducees, do not dispute]. He said to him, "Fool, shall not our perfect Torah be as [convincing] as your idle

talk! [It was not intended, nor is there any need to dismiss you with what you call a feeble reply. The purport of the argument was that Anah was not the name of a male, but that of a female (see Genesis 36:14), who was a daughter of Zivon and a granddaughter of Seir (see Genesis 36, verses 24 and 20). Since she was reckoned among the inhabitants of the land, i.e., one of those who inherited from Seir, sons' daughters must, consequently, have equal rights of succession in the estate of their grandfather, with his sons (see Tosafot 115b).]" [Your deduction is fallacious for] the reason [that though the law is not specifically stated in the Torah it may be inferred by logical deduction,] why a son's daughter [has a right of inheritance is] because her claim is valid where there are brothers [of her father], but can the same be said of the [deceased's] daughter whose right [of inheritance] is impaired where there are brothers? [Just as she is not entitled to the inheritance where her brothers are alive, so too, she is not entitled to it when a brother is survived by a daughter.] Thus, they were defeated. And that day [the twenty-fourth of Av, on which they were defeated] was declared a Festival.

זוהר מצורע דף נ"ג ע"ב

זאת תהיה תורת המצורע. רבי יצחק פתח (קהלת א) ונרח השמש ובא השמש וגומר האי קרא אתמר ואוקימנא ליה בנשמתא דבר נש בשעתא דהיא קיימא עמיה דבר נש בהאי עלמא בדין ונרח השמש ובא השמש. בומנא דנפיק בר נש מהאי עלמא ואשתכח בתשובה בדין אל מקומו שואף זורח הוא שם. אי זכאה איהו כמה דאת אמר ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים. תא חזי כל חובי עלמא קדשא בריד הוא מכפר עליהו בתשובה בר מההוא לישנא בישא דאפיק שום ביש על חבריה והא אוקמוה דכתיב זאת תהיה תורת המצורע וזאת היא תורתו של מוציא שם רע. רבי חייא אמר כל מאן דאפיק לישנא בישא אסתאבן ליה כל שייפוי ויתחזי לסגרא בגין דתהיא מלה בישא סלקא ואתער רוח מסאבא עלוי ואסתאב. אתי לאסתאבא מסאבין ליה במלה דלתתא אתער מלה אחרא לעילא פתח ואמר (ישעיה א) איכה היתה לזונה קריה נאמנה וגומר. מאן דהוות מהימנא לבעלה אהדרת לזונה מלאתי משפט משפט ודאי דא קדשא בריד הוא צדק דא כנסת ישראל. ובגין דאתערת מלה אחרא אסתלק מינה קדשא בריד הוא ושריאי בה רוחא דקטולי הדא הוא דכתיב ועתה מרצחים. ומה ירושלם קרתא קדישא כד שאר בני נשא על אחת כמה וכמה. הדא הוא דכתיב זאת תהיה תורת המצורע:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Rabeinu Yonah, Sha'arei Teshuvah, 4c

שערי תשובה לרבינו יונה דף ד ע"ג

Even though a penitent should not reveal his

אף על פי שאין לבעל התשובה לגלות

sins to other people, as can be understood from that which states, “but when the wicked arise [to repentance] one is scrutinized” [the verse does not say, one reveals his sins] (Proverbs 28:12), still, he is obligated to confess them, as is expressed by the verse, “My sin I will make known to You, and my iniquity I have not hidden.” (Psalms 23:5) And it says, “Behold, I will judge you for your declaring, ‘I have not sinned.’ ” (Jeremiah 2:35) The Sages of Israel, of blessed memory, explained that sometimes “he who covers his sins will not succeed” (Proverbs 28:13), such as in the case of sins between one individual and another, because he has no atonement until he returns that which he stole or acquired wrongfully and until he asks for forgiveness from the one he troubled or embarrassed or about whom he told slanderous gossip. This also applies to sins between a person and God that have become known to other people, because one who commits sins publicly desecrates God's name. Therefore, he must grieve and mourn about them in the presence of other people, in order to sanctify God's name. This is what is written, “For after I returned, I regretted.” (Proverbs 31:18) “I regretted” means remorse and grief, because the essence of repentance is bitterness of heart, as we have explained. “And after I

became known I struck my thigh” (ibid.) — after I became known to other people and my sins became publicized, I mourned with actions visible to other people. This is similar to, “Strike the thigh.” (Ezekiel 21:18) And it states, “He comes before men and says, ‘I have sinned and have perverted what was straight.’ ” (Job 33:27) “But he who acknowledges and abandons, will receive mercy.” (Proverbs 28:13) This means that repentance has three foundations: regret, confession, and abandonment of the sin. Regret and confession are included in acknowledging, because one who confesses, regrets. There can be no repentance without all three of these, because someone who regrets and confesses but does not abandon the sin is similar to one

עונותיו לבני אדם כמו שיש להבין ממה שאמר (משלי כח) ובקום רשעים יחפש אדם. אבל חייב להתודות עליהם כענין שנאמר (תהלים לב) חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי ונאמר (ירמיה ב) הנני נשפט אותך על אמריך לא חטאתי. וחכמי ישראל זכרונם לברכה פירשו פעמים שהמכסה פשעיו לא יצליח כמו בעבירות שבין אדם לחבירו כי אין לו כפרה עד אשר ישיב הגולה והחמס והעושק ועד אשר יבקש מחילה מאשר הציק לו או הלבין פניו או ספר עליו לשון הרע. או בעבירות שבין אדם למקום ונתפרסמו לבני אדם. כי העושה עבירות בפרהסיא מחלל את השם וחייב להתאונן ולהתאבל עליהם לפני בני אדם לקדש את השם. וזהו שכתוב (שם לא) כי אחרי שובי נחמתי. ענין נחמתי החרטה והצער כי עיקר התשובה במרירות הלב. כאשר ביארנו. ואחרי הודעי ספקתי על ירך אחרי שנודעתי לבני אדם והתפרסמו עונותי התאבלתי במעשים נראים לבני אדם. כמו (יחזקאל כא) ספוק על ירך ונאמר (איוב לג) ישור על אנשים ויאמר חטאתי וישר העויתי ומודה ועוזב ירוחם. פירוש אף על פי כי יסודות התשובה שלשה. החרטה והודוי ועזיבת החטא. והחרטה והודוי בכלל מודה. כי המתודה מתחרט. ואין תשובה פחותה משלשה אלה. כי

who immerses with an impure creature in his hand, so that his immersion is not accredited. Therefore, “he who acknowledges and abandons will receive mercy,” because he is the penitent, even though repentance has many levels, as we have explained. It says afterwards, “Fortunate is the man who fears always, but he who hardens his heart will fall into evil.” (ibid., verse 14) This implies that even though one acknowledges and abandons, he should always fear that perhaps he has not fulfilled the proper measure of repentance, because it requires many levels. And every day he should increase his efforts to attain those levels. One should also be fearful that, perhaps, his evil impulse will return to him. He must guard against it at every moment and must increase his fear of God constantly. He must continually pray to God to assist and guide him in his repentance and to save him from his impulse. “But he who hardens his heart will fall into evil” — one who says to himself, “I have fulfilled the proper measure of repentance,” and does not strive constantly to

attain the levels of repentance and to increase fear in his soul will be punished for this, because he is haughty and does not recognize the deficiencies of his soul. Nor does he recognize the magnitude of his obligation to improve his ways to the utmost potential before God. Nor does he guard against his evil impulse, which lies in wait for him constantly. Therefore, he will fall into the hand of his impulse. May God save us; may such be His will.

Practical Law:

Rambam, Laws of Sacrifices, Chapter 5

(1) From where do we know that sacrifices which are *kadshim kalim* — holy to a minor degree, may be slaughtered anywhere in the courtyard, even behind the sanctuary? For it states, “and he should slaughter it at the entrance of the Tent of Appointment” (Leviticus 3:2) —

הַמִּתְחַרֵּט וּמִתְנַדֵּה וְאֵינוֹ עֹזֵב הַחֶטָּא דּוֹמֶה לְמִי שְׁטוּבֵל וְשָׂרָץ בְּיָדוֹ שְׁלֹא עָלְתָהּ, לוֹ טְבִילָה. אָכֵן מוֹדָה וְעֹזֵב יְרוּחִם. כִּי הוּא בְּעַל הַתְּשׁוּבָה אֵף עַל פִּי שֵׁישׁ לַתְּשׁוּבָה מִדְּרָגוֹת רְבוֹת כְּאֲשֶׁר בִּיאֲרָנוּ. אָמַר אַחֲרֵי כֵן (משלי כח) אֲשֶׁרִי אָדָם מִפְּחַד תְּמִיד וּמִקְשָׁה לְבוֹ יפול בְּרָעָה. פִּירוּשׁ אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מוֹדָה וְעֹזֵב יֵשׁ עָלָיו לְפַחַד תְּמִיד. אוּלַי לֹא הַשְּׁלִים חוֹק הַתְּשׁוּבָה כִּי הִיא צְרִיכָה לְמִדְּרָגוֹת רְבוֹת. וְיוֹסִיף אוֹמֵץ בְּכָל יוֹם לְהַשִּׁיג הַמִּדְּרָגוֹת. גַּם יִפְחַד אוּלַי יִתְחַדֵּשׁ עָלָיו יִצְרוּ. וְיִשְׁמַר מִמֶּנּוּ בְּכָל עֵת. וְיוֹסִיף יִרְאֵת הַשֵּׁם תְּמִיד. וְיִתְפַּלֵּל תְּמִיד אֶל הַשֵּׁם לְעֲזָרוֹ אֶל הַתְּשׁוּבָה. וְלְהַצִּילוֹ מִיִּצְרוֹ וּמִקְשָׁה לְבוֹ יפול בְּרָעָה. הָאוֹמֵר בְּלִבּוֹ הַשְּׁלֵמֶתִי חוֹק תְּשׁוּבָתִי וְאֵינְנוּ מִשְׁתַּדֵּל תְּמִיד לְהַשִּׁיג מִדְּרָגוֹת הַתְּשׁוּבָה וְלְהוֹסִיף בְּנַפְשׁוֹ יִרְאֶה יַעֲנֵשׁ עַל זֶה. כִּי הוּא רֵם לִבָּב. וְאֵינְנוּ מִכִּיר מִגִּרְעַת נַפְשׁוֹ. וְגַם אֵינְנוּ מִכִּיר גּוֹדֵל חַיּוּבוֹ לְהַכְשִׁיר דְּרָכָיו בְּיִתְרוֹן הַכְּשֵׁר לְפָנָיו ה'. גַּם אֵינְנוּ נִשְׁמַר מִיִּצְרוֹ הָאוֹרֵב לוֹ תְּמִיד. עַל כֵּן יפול בְּיָד יִצְרוֹ. ה' יִצִּילֵנוּ כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן:

הלכה

הרמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ה

א מִנֵּינן שְׁשׁוּחֲטִין קֳדָשִׁים קְלִים בְּכָל הָעֲזָרָה אֲפִילוֹ אַחֲרֵי הַהִיכָל שֶׁהָרִי נֶאֱמַר בְּשִׁלְמִים (ויקרא ג) וְשָׁחֲטוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד לְהַכְשִׁיר בָּל

to indicate the acceptability of all sides, for it does not designate a side for them. The same holds true for all other sacrifices that are holy to a minor degree. And if one slaughters them in the Sanctuary, they are acceptable. But if one slaughters them on the roof of the Sanctuary, they are disqualified, because the roof is not permissible for slaughtering, rather, only the ground of the courtyard. (2) A peace-offering that was slaughtered before the doors of the Sanctuary were opened, is disqualified, as it says, “at the פתח [lit., opening] of the Tent of Appointment” — i.e., when it is open. Even if the doors are closed [but not locked], it is just as though they are locked. But the curtain that covers [the entrance way,] does not disqualify. (3) Regarding burnt-offerings, guilt-offerings, and peace-offerings, both of an individual and of the community, the blood of all three of them is splashed on top of the altar, in the same manner as the burnt-offering. How is this done? When the priest takes the blood in the bowl, he splashes it using the bowl, in two splashing motions, [one each,] on the two corners of the altar, diagonally, on the lower half of the altar. [Once] on the northeast corner and [once] on the southwest corner. When he splashes the blood on the corners, he aims in a particular manner so that the blood will surround the corners in the shape of a right angle, causing the blood of the two splashes to, as a result, be on the four walls of the altar. Because it says about the burnt-offering and the peace-offering, “[and splash the blood upon the altar] — around.” (Leviticus 1:5,11 3:2,8,13) The same is true of the guilt-offering. The rest of the blood is poured out onto the southern base [of the altar].

הָרוּחוֹת. שְׁהָרִי לֹא יִיחַד לָהֶם רוּחַ. וְהוּא הַדִּין לְשֹׂאֵר הַקְּדוּשִׁים קָלִים. וְאִם שִׁחֲטָם בְּהִיכַל בְּשָׂרִים. אָבָל אִם שִׁחֲטָן בְּגִגּוֹ שֶׁל הִיכַל פְּסוּלִין שְׂאִין הַגָּלוּת רֵאוּיּוֹת לְשִׁחִיטָה כָּלֵל אֲלֹא בְּקֶרֶקַע הַעֲזָרָה: ב שְׁלָמִים שִׁשְׁחֲטָן קוֹדֵם שֶׁנִּפְתְּחוּ דְלֹתוֹת הַהִיכָל פְּסוּלִין שֶׁנֶּאֱמַר (שם) פִּתַח אֲדָהּ מוּעַד בְּזִמְן שִׁפְתוּחַ. אֲפִילוֹ הָיוּ דְלֹתוֹתָיו מוּגָפוֹת הָרִי זֶה בְּנִעוּל אָבָל הַפְּרוּכֹת שְׁעָלָיו אֵינָהּ פּוֹסְלֹת: ג הַעוֹלָה וְהָאֵשׁ וְהַשְּׁלָמִים בֵּין שֶׁל יַחֲיד בֵּין שֶׁל צִבּוּר זְרִיקַת דָּם שֶׁלִּשְׁתֵּן עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ שְׁוָה לְעוֹלָם. וְכִי־צִד הוּא עוֹשֶׂה. כְּשִׁלּוֹקֶה הַכֹּהֵן הֵדֵם בַּמִּזְרֶק. זוֹרֵק מִמֶּנּוּ בַּמִּזְרֶק שְׁתֵּי זְרִיקוֹת עַל שְׁתֵּי זְוִיּוֹת הַמִּזְבֵּחַ בְּאֶלְכָסוֹן מַחְצֵי הַמִּזְבֵּחַ וּלְמַטָּה עַל קֶרֶן מְזֻרְחֵית צְפוֹנִית וְעַל קֶרֶן מְעֻרְבֵית דְּרוֹמִית. וּמִתְכַּוֵּין כְּשִׁזְרוֹק הֵדֵם עַל הַקֶּרֶן שִׁיְהִיֶּה הֵדֵם מְקִיף עַל הַזְוִיּוֹת כְּמִין גַּם כַּדֵּי שִׁימְצֵא הֵדֵם שֶׁל שְׁתֵּי מִתְנּוֹת עַל אַרְבַּע כּוֹתְלֵי הַמִּזְבֵּחַ לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר בְּעוֹלָה וּבַשְּׁלָמִים סָבִיב וְהוּא הַדִּין לְאֵשׁ. וְשִׁרֵי הֵדֵם נִשְׁפָּכִין עַל יְסוֹד הַדְּרוֹמִי:

METZORA FOR THURSDAY

TORAH

מצורע ליום חמישי

תורה

כיוון בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי זה אחרונה דשם ב"ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

כב וּשְׁתֵּי תָרִים אֹו שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה אֲשֶׁר כב וּתְרִין שְׁפָנִינִין אֹו תְרִין בְּנֵי יוֹנָה דֵי תַדְבַּק יָדֶיהָ וַיְהִי

(22) And two turtle-doves or two young doves, according to what he can afford: